

[Larsen-Ledet]

mindre virksomheders vedkommende er det faktisk allerede ved at ske.

Jeg vil fremhæve to forhold, for det første virksomhedernes omkostningsniveau og konkurrenceevne set i dette perspektiv. Alt tyder på, at danske virksomheders omkostningsniveau vil stige i 1987 i forhold til vore nærmeste konkurrentlandes. Forklaringen på dette ligger i en sammensætning af en høj kronekurs, generelle lønstigninger på arbejdsmarkedet og nedsat arbejdstid. Den seneste beregning, jeg har set, viser en omkostningsstigning i danske virksomheder i 1987 på op mod 10 pct. mod en stigning i flere af vore vigtige konkurrentlande på 4-5 pct. Jeg ved nok, at sådanne beregninger kan være forbundet med usikkerhed, men jeg vil da gerne understrege med det samme, at tallene kan tyde på, at vi må forvente, at vores konkurrenceevne på omkostningssiden bliver forringet.

Denne relative omkostningsstigning skyldes nogle overenskomster, arbejdsmarkedets parter selv har forhandlet sig frem til. Til gengæld for de øgede lønomkostninger har virksomhederne fået udsigt til stabilitet i en 4-års periode, hvilket skaber forudsigelighed, og som der derfor kan kalkuleres med i virksomhedernes planlægning og investering i de næste år. Det er af stor betydning, og jeg tror faktisk, at denne stabilitet er en fordel, som kan overvinde ulemperne ved de forhøjede lønomkostninger. Hvad angår kronkursen, er der enighed over en bred front om, at den bør holdes fast, så sammenlagt skal vi nok ikke forvente en forbedring af vores eksport på baggrund af prisfordele.

Dette har sammenhæng med det andet og dybereliggende problem, nemlig den strukturelle sammensætning af vores eksport. Adskillige rapporter har vist, at vi importerer langt mere teknologi, end vi eksporterer. Allerede i 1984 konkluderede vismændene i deres efterårsrapport, at Danmarks eksport havde en overvægt af meget traditionelle og lidet avancerede produkter, og i en managementrapport fra sidste år fremhæver fem forskere fra Handelshøjskolen i København, at Danmark i sammenligning med 16 andre OECD-lande har en klar tendens til at være bedst repræsenteret på de markeder, hvor væksten er lavest.

De problemer, jeg har opridset, peger på, at der er brug for klare retningslinjer for

dansk eksportpolitik. Igennem den offentlige eksportpolitik skal vi tilskynde virksomhederne til at orientere sig mere imod de produkter og markeder, hvor det ikke kun er prisen, der konkurreres på, men også teknologi, design og kvalitet. Vi skal altså i højere grad end i dag orientere os imod de markeder, hvor man på grund af en højere forædlingsgrad kan tillade sig til at tage mere for varerne.

Denne eksportstrategi skal i lige høj grad gælde for industrien, servicefag, turisterhverv og landbrug, ja, kort sagt alle valutaskabende erhverv. Med en sådan eksportstrategi som udgangspunkt er det klart, at man ikke skarpt kan adskille eksportfremme fra teknologipolitik, turistpolitik osv., lige så lidt som man i en virksomhed kan adskille markedsføring fra produktudvikling. Kort sagt: for at opnå resultater af vores eksportbestræbelser skal vi have nogle ordentlige produkter at sælge.

Når denne sammenhæng er understreget, vil jeg give nogle bud på, hvordan vi fra radikal side mener vi kunne lægge vores kræfter i eksportfremmepolitikken.

Vi er af den grundlæggende opfattelse, at det er virksomhederne selv, der er drivkraften i såvel produktion som eksport, altså at det skal kunne betale sig. Det er et incitament, som ikke er så ringe, og jeg tror, det er meget klogt stadig væk at have for øje, at det er noget fundamentalt. Der, hvor det offentlige skal sætte ind med eksportfremme, er på de områder, hvor virksomhederne ikke kan selv.

Dansk erhvervsliv består som bekendt af mange små og mellemstore virksomheder, og det høster vi mange fordele af i disse år med hensyn til teknologianvendelse, omstillings- evne og fleksibilitet. Det har vist sig på det sidste, at de små virksomheder efter kartoffelkuren har været i stand til hurtigt at omstille sig for hjemmemarkedsproduktion til eksport. I sidste kvartal af 1986 har 44 pct. af virksomhederne forøget deres eksport. Det fremgår af Håndværksrådets seneste konjunkturanalyse.

Men de små virksomheder har svært ved at overskue og økonomisk håndtere en effektiv eksport. Det betyder, at der formentlig i dag, trods de nævnte tendenser, er et uudnyttet eksportpotentiale i de små virksomheder. Det er et potentiale, vi fra radikal side er